

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciale za trajnostni razvoj v okviru EU.

Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi Integral Green Slovenia (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

ŠESTI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 26. nadaljevanje

12. 3. 2018

26. Slovenska zgodovinska pot proti integralnemu zelenemu gospodarstvu in družbi

Pot trajnostnega razvoja, s katero se odzivamo na številne, medsebojno preplete lokalne in globalne izzive, je brez dvoma zapleten proces. V teh iskanjih nas lahko navdihujejo odlične trajnostne prakse iz Slovenije in iz sveta – v **Integralni seriji** smo jih do sedaj spoznali več kot ducat.¹ Z njihovo pomočjo in sledeč modrim mislim več prodornih umov smo oblikovali osem praktičnih načel, ki jih od **15. nadaljevanja** dalje nadgrajujemo s konceptualnim okvirom integralnih svetov.

Od **25. nadaljevanja** dalje pa prikazujemo, kaj bi lahko ta okvir z GENE procesom prinesel za razvoj slovenske družbe in gospodarstva – v skladu z modelom Integralne zelene Slovenije. Profesorja Lessem in Schieffer sta prepričana, da vsaka skupnost in družba v sebi skriva genialnega duha (kar izraža tudi akronim GENE-IUS), to

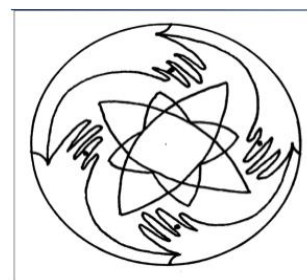
¹ Podrobneje so predstavljeni: Banka Triodos, Finska, Banka Grameen, SEKEM, Modragon, Interface, Solčavsko, Inštitut Metron, Domel, Vrtec Slovenska Bistrica, biodinamični učni vrtovi.

je izjemne potenciale za integralni razvoj, ki so često zatrti in se jih niti ne zavedamo. Torej lahko govorimo tudi o genialnem duhu slovenske družbe, ki bi ga lahko sprostili s sledenjem GENE ritmu. Na to je v prejšnjem prispevku opozoril oblikovalec slovenskega grba, umetnik Marko Pogačnik, ko je razkril dolgoročno pomenljiva sporočila štirih slovenskih mitov. Povzemimo jih na kratko:

- Izročilo o **desetnici** odkriva tisti potencial v nas, ki nas lahko ponese onkraj ustaljenih norm in nazorov - nagovarja našo intuitivno in čustveno občutljivost za resnico narave, govoricu ptic in predvsem občutljivost za glas srca (srčna inteligenca);

- Mit o **ribi Faroniki** nagovarja človekov odnos - ljubeč in kreativen - do Gaje, Matere življenja. Lahko ga razumemo kot speči potencial znotraj vsakogar, ki bo omogočil preseganje sedanje ekološke in identitetne krize.

- **Triglavsko rožo** kot zaklad v identitetni gori kaže na navzočnost arhetipskih potencialov, ki bi jih morali oživiti, da bi lahko stopili na pot nacionalne preнове in svojemu razvoju odprli nove horizonte. To so potenciali, ki presegajo razumski instrumentarij ustvarjanja in izhajajo iz intuitivnega, celostnega, integralnega počela mišljenja. Zaradi simbolnega pomena tako Triglava in njegove rože je Marko Pogačnik postavil stilizirano triglavsko rožo v središče simbola Integralne zelene Slovenije (slika desno).

- Obstaja pravzorec celovitega človeškega bitja, ki naš razvoj usmerja proti vrednotam, kot so sožitje, blagostanje in mir v medsebojnih odnosih in v odnosu do narave in domačega planeta – navdihuje nas za odločilne spremembe, če odgovemo v svojih odločitvah in v svojem ravnanju z življenjem, ko se znajdemo v na videz brezizhodnem položaju - **Kralj Matjaž**.

Marko Pogačnik je opozoril na skrite potenciale Slovencev za integralno pot trajnostnega razvoja, kot jih razkriva poglobljeno branje mitov iz naše kulturne dediščine. V knjigi ***Integral Green Slovenia*** s te perspektive pojasnjuje še izročili Lepi Vidi in Kurentu (1. poglavje). Danes pa nadaljujemo z zgodovinske perspektive.

V starodavnem obredu ustoličevanja karantanskih vojvod v zgodnjem srednjem veku (v obdobju od 664 do 1414) so vladarjem moč simbolično podeljevali predstavniki ljudi, niso je »prejeli od Boga« in ne dedovali. Ta obred izkazuje vir legitimnosti vodij, kar so po nekaterih podatkih več kot tri stoletja kasneje upoštevali tudi pisci prve ameriške ustave. Po zgodovinskih zapisih je Karantanija kot samostojna politična entiteta obstajala med letoma 664 in 745, in lahko bi rekli, da se je po več kot dvanajstih stoletjih podrejenosti različnim evropskim narodom in državam leta 1991 ponovno rodila kot Republika Slovenija.

V nadaljevanju bo dr. Nevenka Bogataj razmišljala o Sloveniji in Slovencih z vidika njihove zgodovinske poti k integralnemu zelenemu gospodarstvu in družbi.² Narava Slovenije je poudarjena kot ključna za trajnostno pot nacionalnega gospodarskega razvoja.

Dr. Darja Piciga

Slovenija ima zaradi svoje lege na križišču več ekoloških sistemov izjemno bogato biotsko raznovrstnost in krajino. Geografska raznolikost Slovenije, ki zajema sredozemske, alpske, dinarske in panonske pokrajine, je osnova za visoko biotsko raznovrstnost na razmeroma majhnem celotnem območju. Raznolikost terena je predstavljena v relativno omejenih ravninah, številnih gorskih in hribovitih območjih, bogastvu površinskih in podzemnih voda ter raznolikosti pokrajine in velikih gozdnatih površin (ki pokrivajo približno 62% dežele). Zaščiten je več kot 50% ozemlja, pri čemer številna območja, ki jih določa Natura 2000, pokrivajo 37% ozemlja (najvišji odstotek med državami članicami Evropske unije). Naravno bogastvo Slovenije je bilo ohranjeno tudi s tradicijo naravnega gospodarjenja z gozdovi in sorazmerno ekstenzivnim kmetijstvom.

² Smiselno povzeto po 1. poglavju knjige ***Integral Green Slovenia***.

Ne preseneča, da sta slovensko naravno okolje in slovenski nacionalni značaj močno povezana. Zahtevne naravne okoliščine, kot so gorske pokrajine, ostro podnebje, dinarske suše in strma alpska pobočja z mnogimi naselji blizu političnih meja ter z omejenimi pogoji rasti so bile odločilne za eno ključnih značajskih značilnosti: racionalnost. Ob nekdanji odvisnosti izključno od naravnih danosti ter obdobjih vojnih pretresih je bila potrebna ekstremna racionalnost, v okoliščinah blaginje morda usiha, ker zanjo – vsaj domnevno - ni več potrebe.

Potreba po učinkoviti uporabi vseh virov, naravnih in človeških, je najverjetneje prispevala tudi k razvoju organizacijskih in upravljaljskih oblik, kot so bile na primer agrarne skupnosti. Ohranile so se le še v omejenem obsegu, slabo jih poznamo.

*Slika: Logarska dolina s Solčavske gorske poti – zahtevne naravne okoliščine
(vir: www.slovenia.info, foto: Ana Pogačar)*

Izvorni splet narave in skupnosti se šele v zadnjem stoletju razpleta, morda tudi usiha. Tako je na primer v začetni (predkrščanski) konceptualizaciji slovenske kulture prevladovala tridelna razlaga Zemlje. Triglav, najvišja slovenska gora s tremi vrhovi, je še danes najbolj cenjena in spoštovana naravna oblika v Sloveniji, ki se pojavlja tudi v nacionalnem grbu in nacionalni zastavi.

Razvoj Slovenije je bil zaradi njene strateške lege zelo pester, potekal je na križišču kultur in trgovski poti, kar je pogosto povzročilo politične pritiske z gospodarskimi posledicami. Slovenci so se temu morali vedno prilagajati, pritiske strateško uravnovežiti. Čeprav se izvor Slovencev večinoma pripisuje slovanskim naseljencem, obstajajo tudi druge teorije (npr. venetska), ki temeljijo na analizi DNA in argumentaciji jezikovne statistike. Slovenci nikoli niso bili osvajalci tujih ljudstev ali napadalci tujih ozemelj. Bili pa so izpostavljeni številnim kulturnim vplivom, ki so pogosto pripeljali do podrejenega, nadzorovanega ali koloniziranega položaja Slovencev. To je posledično povzročilo nemške, rimske, slovanske in ogrsko-finske vplive na slovensko kulturo, v povezavi s stalnim upadanjem narodnega ozemlja. Najverjetneje je razvoj nacionalnega značaja povezan s temi procesi, npr. navezanost na prostor, najprej domačijo, nato tudi na domovino kot nacionalni prostor ali željo po neodvisnosti.

Za obravnavo novejših transformacij in inovacijskih potencialov za razvoj integralnega gospodarstva in družbe so pomembne visoko razvite multikulturne kompetence (npr. izkušnja tujih jezikov), razvidne tudi iz kulturne raznolikosti (narečij, ljudske pesmi) in vloge kulture za državno suverenost. V zvezi s tem je vredno preučiti slovensko himno, sedmo kitico pesmi *Zdravljica* Franceta Prešerna, ker ima močan transkulturni značaj.

Dr. Nevenka Bogataj

Besedilo slovenske himne je v svetovnem merilu edinstveno, ker ne povečuje le enega naroda in države, ampak prinaša univerzalne ideje miru in medsebojnega sodelovanja. Zato smo jo uredniki knjige ***Integral Green Slovenia*** (Piciga, Schieffer, Lessem) zapisali na začetek knjige kot posvetilo – Sloveniji, Evropi, svetu:

*Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat' dan,
da koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!*

(Besedilo slovenske himne, iz pesmi Zdravljica Franceta Prešerna)

Po umetniškem navdihu in podprti z zgodovinsko perspektivo bomo v nekaj naslednjih prispevkih raziskali še druge razsežnosti in pojavne oblike, ki se vključujejo v »južni« in »vzhodni« ekonomski pristop in z njimi gradimo model Integralne zelene Slovenije: samozadostno, na skupnosti temelječe gospodarstvo in razvojno, na kulturi temelječe gospodarstvo.

Dr. Darja Piciga